

Joseph Schumpeter

Date biografice

Joseph Alois Schumpeter a fost un economist renumit de origine și formare academică austriacă - educat la Viena. Născut în Moravia într-o familie germană. A fost profesor de economie la universitățile din Cernăuți, Graz, Bonn și, din 1932 (din cauza ascensiunii nazismului în SUA) până la sfârșitul vieții, la Harvard SUA. A intrat și în arena vieții politice într-o perioadă foarte agitată ce caracteriza fostul Imperiu Austro-Ungar: în 1919 a fost ministru de finanțe în guvernul austriac condus de socialistul Karl Renner. A fost și președintele unei bănci private. În 1947 a fost ales președintele Asociației Economiștilor Americani.

Opera

Ideea centrală care străbate teoria schumpeteriană de la *The Theory of Economic Development* (1912) până la *Business Cycles* (1939) și *Capitalism, Socialism and Democracy* (1942) se leagă de **importanța unei elite antreprenoriale creatoare de „inovație“**.

Cea mai faimoasă teorie și-a expus-o în cartea din anul 1942 (*Capitalism și Democrație*), așa-numita **teorie a distrugerii creative**. Ea oferă explicația inovatoare a modului de creștere a economiilor, autorul considerând că progresul economic nu e nici pașnic, nici gradual, ci e abrupt, este distrugerea practicilor stabilite pentru a face loc noilor tendințe, produse, metode, distribuție.

Termenul inventat este *Unternehmergeist* adică spirit întreprinzător - întreprinzătorii sunt cei ce controlează economia atâta timp cât ei inovează și imlementează schimbări tehnologice. Pe baza acestor teorii Schumpeter este și el un adept al **ciclicității economice** - ciclurile permit ca resursele să se îndrepte către alte utilizări mai productive.

Importanța teoriilor sale - aplicația lor practică

Deși inițial opera lui Schumpeter a fost în umbra lui Keynes (pe care se pare că îl detesta), aceasta și-a găsit aprecierea ca un punct modal al **gândirii moderne asupra evoluției economiilor**.

Teoria distrugerii creative reprezintă un punct de vedere similar darwinismului în lumea naturală. În această lume crudă a economiei, **companiile trebuie fie să se adapteze la nou sau în caz**

contrar să dispară. "Acest proces de distrugere creativă este esența capitalismului." Așadar capitalismul este văzut ca o **revoluție** care schimbă continuu ierarhiile sociale și economice. **Antreprenorul** (și munca sa de antreprenoriat) devine **agentul acestei revoluții**, cel ce distruge ordinea prestabilită și crează o schimbare dinamică.

Un exemplu foarte clar și la îndemână pentru aplicații practice ale teoriei distrugerii creative ar fi chiar efectul **internetului și respectiv a Inteligenței Artificiale (AI)** asupra companiilor și a economiei - apariția și dezvoltarea acestora au afectat și continuă să afecteze piața, multe produse, mijloace de producție sau de distribuție. Internetul a dat naștere unor noi tehnologii, produse, moduri de producție și de distribuție. Companiile au trebuit să se adapteze repede acestui nou mediu sau să dispară, la fel au dispărut multe joburi și industrii.

În ultimii ani atât internetul cât mai ales AI au devenit obiect al politicilor publice naționale (române) dar și europene (la nivelul UE) și mondiale (organizațiile internaționale), deci putem considera că indirect teoriile enunțate de Schumpeter stau la baza unor politici publice de susținere a inovațiilor tehnologice fiind apreciate la adevărata lor valoare. Ca atare acest teoretician al economiei își găsește locul de frunte meritat - a se vedea preocuparea din anii 90 pentru teoriile sale, enunțată și de titlul articolului citat de mine mai jos (așa zisa- *ascensiune a lui Schumpeter*). În plus legislatorul național dar și european și internațional au dat importanța cuvenită politicilor de cercetare-dezvoltare ale companiilor, indiferent de proveniența capitalului, adeverind teoriile schumpeterine că succesul se obține prin adoptarea tehnologiilor noi, inovatoare. Un exemplu ar putea fi deductibilitatea cheltuielilor de cercetare dezvoltare la calculul impozitului pe profit. Altul ar putea fi acordarea facilităților fiscale industriei IT în domeniul contribuțiilor sociale, ceea ce reprezintă încurajarea de către statul român (în speță) a sectorului IT.

Schumpeter a criticat politicile publice americane de tip *New Deal*, a prevăzut atât declinul capitalismului dar și ascensiunea socialismului, pe care îl detesta. Opera sa a fost foarte citită și apreciată în **Japonia** începând cu 1930, unde a avut numeroși discipoli economiști japonezi. Japonia a fost terenul propice de apreciere practică a teoriilor sale datorită dorinței de redresare economică. Birocrații/legiutorii japonezi postbelici s-au inspirat mai curând din teoriile sale decât din cele ale lui Smith sau Keynes. Ca și Schumpeter, legiutorii japonezi nu au considerat nocive marile întreprinderi monopoliste industriale/corporații. Sub influența teoriilor sale, atenția legiutorilor japonezi a fost nu spre atacarea marilor corporații pentru a le contracara ci asupra dezvoltării și susținerii IMM-urilor. Viziunea economică japoneză (de sorginte Schumpeteriană) e

centrată pe capitalism ca un **process dinamic**, o fermentare neconținută de **idei inovatoare**.
Companiile japoneze au utilizat pe baza acestor teorii inspirate de Schumpeter strategii pe termen lung care s-au dovedit de succes în cadrul economic concurențial internațional.

Repere Bibliografice

<https://www.curteaveche.ro/a/joseph-alois-schumpeter> - accesat la 26.12.2023

<https://www.investopedia.com/joseph-schumpeter.asp> - accesat la 26.12.2023

Thomas Mc Graw, *Schumpeter ascending*, în “The American Scholar”, Vol. 60, No. 3 (Summer 1991), p. 371-392

Revision #3

Created 27 December 2023 07:47:55 by Christian Nasulea

Updated 14 January 2024 10:14:58 by Cristina Gheorghita